Krug

Mitrović, Minja

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:827288

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

THE ACADEMY OF ARTS AND CULTURE IN OSIJEK

Repository / Repozitorij:

Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek

zir.nsk.hr

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA

UMJETNIČKA AKADEMIJA U OSIJEKU

ODSJEK ZA LIKOVNU UMJETNOST

STUDIJ LIKOVNE KULTURE

Ines Kušenić

FRAGMENTIRANJE

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Domagoj Sušac

Sumentor:

Miran Blažek

Osijek,2020.

SADRŽAJ:

1. UVOD 3
2. IDEJNI KONCEPT I RAZRADA 4
3. IZVEDBA ZAVRŠNOG RADA 7
4. ZAKLJUČAK 12
5. SAŽETAK RADA 12
6. LITERATURA 13

1.UVOD

Ideja koja me je vodila na putu prema realizaciji završnog rada rodila se iz želje da pomoću svog nesputanog, neurotičnog i poprilično nerazumljivog i nespretnog rukopisa krenem istraživati oblike i forme, te da kroz likovne elemente linije, teksture i volumena na apstraktan način pokušam prikazati emocije koristeći se metodom fragmentiranja u procesu oblikovanja likovne kompozicije. Problemi s kojima se u današnje vrijeme nosi većina populacije potakli su me da iscrpnije počnem istraživati problematiku emocija na koju uvelike utječu društveni i socijalni faktori te međuljudski odnosi, posebice nerazumijevanje. Radovi su nastajali u razdoblju koje mi je obilježio osjećaj neizvjesnosti i strepnje te stoga crteži odišu melankoličnim, mračnim i nestabilnim karakterom te djeluju poput nijemog vapaja uzrokovanog grčem i nevidljivim osjećajem boli koji je postao moja svakodnevica.

Priroda, kao neiscrpan izvor inspiracije, poslužila mi je u izradi završnog rada u kojemu sam sabrala crteže i nekoliko grafika na formatima veličina od 20x15 do 100x70 cm. Moj unutarnji kaos iznjedrio se na potpuno drugačiji, pomalo apstraktan i morbidan način kroz crteže i grafike u kojima gotovo nema naznaka figuracije, ali igra linija, kontrasta i nepravilnih oblika promatrača mogu neodoljivo asocirati na organsku materiju u fazi raspadanja, npr. korijenje, grane, zemlja ili pak dijelove ljudske ili životinjske anatomije kao što su kosti, tkivo, živčani ili krvožilni sustav i slično. Primarna ideja u realizaciji rada bila je oponašati oblike, sile i procese iz prirode, time postići svojevrsnu životvornost te ih prikazati kroz divlje, nemirne i slobodne linije koje prate svoj prirodni tok dok grade biomorfne oblike slobodno, a ne racionalno po određenim pravilima i okvirima. Nastojala sam u crtežima izbjeći konstruktivnu strogoću te sam bez prethodnog skiciranja i planiranja dopustila svojoj intuiciji da me spontano, kroz entropiju, vodi ka otkrivanju novih oblika jer smatram da je, u konačnici, proces umjetničkog stvaranja i izražavanja važniji od finalnog crteža.

2. IDEJNI KONCEPT

Život je konstantni proces promjene oblika i stanja i sve što egzistira mora proći kroz velik broj određenih složenih procesa koji se odvijaju istovremeno. Svaka stanica, nevažno kojeg bića, je poput male tvornice u kojoj se u svakom trenutku odvija čitav niz kemijskih reakcija. Dok se jedna stanica u nekom trenutku dijeli, druga pojačano proizvodi energiju, dok treća ide u proces stanične smrti. U tijelu su pohranjene naše misli, emocije i ponašanja, a njihove promjene dovode do promjena u stanju organskog tijela. Pretjeranim gomilanjem negativnih emocija može doći do poremećaja u radu same stanice, nažalost, vrlo često pod utjecajem određenih stresnih životnih situacija i socijalnih, egzistencijalnih i društvenih čimbenika što naposljetku dovodi do unutarnjeg osjećaja nezadovoljstva, nervoze, nemira i odsustva osjećaja opuštenosti i sreće. Moja fascinacija prirodom, živim svijetom te složenim procesima u njoj poslužila mi je da svoje emocije kao što su tjeskoba, bol, strah, nezadovoljstvo i stres prikažem metodom fragmentiranja, tj. kidanja na manje dijelove i ponovnog sastavljanja, što sam shvatila kao metaforu oslobađanja od navedenih emocija i odmak od određenih stresnih životnih situacija. Oduvijek me zanimala neopipljiva anatomija ljudskih emocija pa sam pokušala prikazati svoje viđenje boli crtajući nakupine linija koje tvore organičke oblike iz vlastite imaginacije. Nakon malo dužeg promišljanja i promatranja vlastitih crteža, nakupine i raspadajući organički fragmenti su, prema mom novonastalom tumačenju, postali simbolom nakupljanja negativnih emocija, dok tanke niti koje ih povezuju i koje su nadomak sigurnom propadanju, predstavljaju oštećene živce koji su glavna karakteristika nedavno dobivene dijagnoze. Blisku poveznicu pronašla sam s dijagnozom multiple skleroze, progresivne demijelinizacijske bolesti kod koje je središnji živčani sustav ugrožen, a živčani impulsi zbog bespovratno oštećene mijelinske ovojnice ne nalaze svoj prirodni i nesmetani tok, većinom kasne ili uopće ne stižu na ciljano odredište. Takva pojava u stvarnom životu u većini slučajeva rezultira osjećajem boli. Bol je neugodno, ne samo fizičko, nego i emocionalno iskustvo i smatram da ju se ne može prikazati na lijep način stoga i moji crteži djeluju više odbojno nego privlačno te nisu estetski korektni, ali promatraču ostavljaju dovoljno prostora da ih sam interpretira i doživi na svoj način. U crtežima su me niti koje prividno nestaju podsjetile na gubitak živčanih impulsa, informacija koje cure kroz oštećenu zaštitnu ovojnicu živca, a nakon što sam upoznata s radom konceptualnog španjolskog umjetnika Santiaga Sierre kojem su za potrebu prikazivanja svog viđenja problematike u današnjem modernom svijetu poslužili profili ljudi koji su ´nevidljivi´ u društvu (prostitutke, beskućnici, imigranti...) na mene je velik dojam ostavila njegova

kontroverzna i provokativna instalacija ´Right or Wrong´ za koju je angažirao i platio šestorici nezaposlenih mladića da im na leđa istetovira horizontalnu liniju. Vidjevši kako je on iskoristio ljude kao formate i spojio ih kako bi na njima istetovirao liniju, dobila sam nadahnuće i hrabrost da i ja počnem povezivati i sastavljati svoje naizgled raspadnute niti, fragmente i emocije upravo defragmentiranjem i ulančavanjem formata hamera. Tehnika tetoviranja koju je on iskoristio za potrebe svog performansa podsjetila me je na moje crteže koji uvelike podsjećaju na skice za tetovaže, a i sama se bavim tetoviranjem u slobodno vrijeme tako da me je zaintrigirao svojim pristupom radu jer se ne susrećem prečesto s oblikom izražavanja koji na ovaj način uključuje tetoviranje kao tehniku. U ovom načinu izražavanja zastupljen je osjećaj boli koji je namjerno izazvan te ostavlja doživotan trag koji se ne može tako lako odstraniti. Santiago Sierra odabrao je ovu tehniku da bi ukazao na problem vidljivog i nevidljivog u društvu, kritizirao kapitalizam i cjelokupnu manjkavost sistema, a moja polazišna točka također je bila konflikt vidljivog i nevidljivog, tj. pitanje kako je moguće da se unutarnje stanje i bol u nekim slučajevima ne projiciraju na vanjski izgled što u velikoj mjeri zbunjuje. Za razliku od vidljivih ožiljaka, postoje i oni nevidljivi koji su sposobni konstantno nanositi štetu normalnoj funkciji tijela, te uvelike pogoršati kvalitetu života. Sami čin povlačenja igle po koži ostavlja trag tinte i vidljive boli koja ne traje dugo, ali je zabilježena i slična ožiljcima koji su nastali uslijed nezgoda i nesretnih okolnosti. Svojim crtežima svoju nevidljivu bol i ožiljke pretvaram u ‘sebi vidljive’ da bih se svojedobno rasteretila smetnji i osjećaja koji negativno utječu na psihosomtsko stanje i da bih shvatila da se iz jednog neugodnog osjećaja može izvući mnogo toga pozitivnog.
Premda volim čitati knjige vezane za psihološku tematiku, odlučila sam pročitati knjigu koju je napisao profesor kod kojeg sam slušala više predmeta u srednjoj školi i na akademiji. Naslov knjige je ‘’Zidovi od magle’’, a napisao ju je Dražen Jerabek, profesor čiji rad me uvijek iznova potiče na duboka promišljanja i kreativno izražavanje. Knjiga sadrži mnogo opisa iskustava i događaja koji su blisko povezani s boli, ali i smrću, koja je po njemu najveća tabu tema modernog društva. Knjiga je na mene ostavila snažan utisak upravo zato što u njoj autor kritizira sustavno nametanje besmislenih kriterija već od rođenja od strane društva i navodi kako ‘’ bolesti i nesreće kojima smo okruženi grubo svjedoče o kaotičnom stanju svijesti, kako pojedinca, tako i naroda u cjelini ’’. Bol može biti svojevrstan obrambeni mehanizam i možemo ju protumačiti kao ‘’tihi alarm’’ i upozorenje da nešto nije u redu i da moramo početi mijenjati navike i obrasce koje smo usvojili, a koji nas vode na krivi put, put prema bolesti,pa i smrti. Poimanje boli, pa i sama tolerancija na bol se razlikuje od osobe do osobe, te je ne doživljavaju

svi na isti način. To se najbolje može zapaziti kod raznih medicinskih zahvata koji nam zadaju određenu količinu fizičke boli, a i sama se susrećem tom vrstom boli vrlo često, posebice kod tetoviranja. Kada gledamo kroz samu povijest tetoviranja postoji mnogo tehnika koje su se koristile za taj način ukrašavanja ljudskog tijela. Neke od njih izazivale su jaču bol od drugih, ovisno i o dijelu tijela i alatima s kojima su se tetovaže radile (primjerice neka plemena su se koristila raznim šiljastim predmetima koji su bili preteča današnjim preciznim tattoo mašinicama, a tetovaže su im tada bile prepoznatljivi statusni simbol, znak prepoznavanja i pripadnosti).

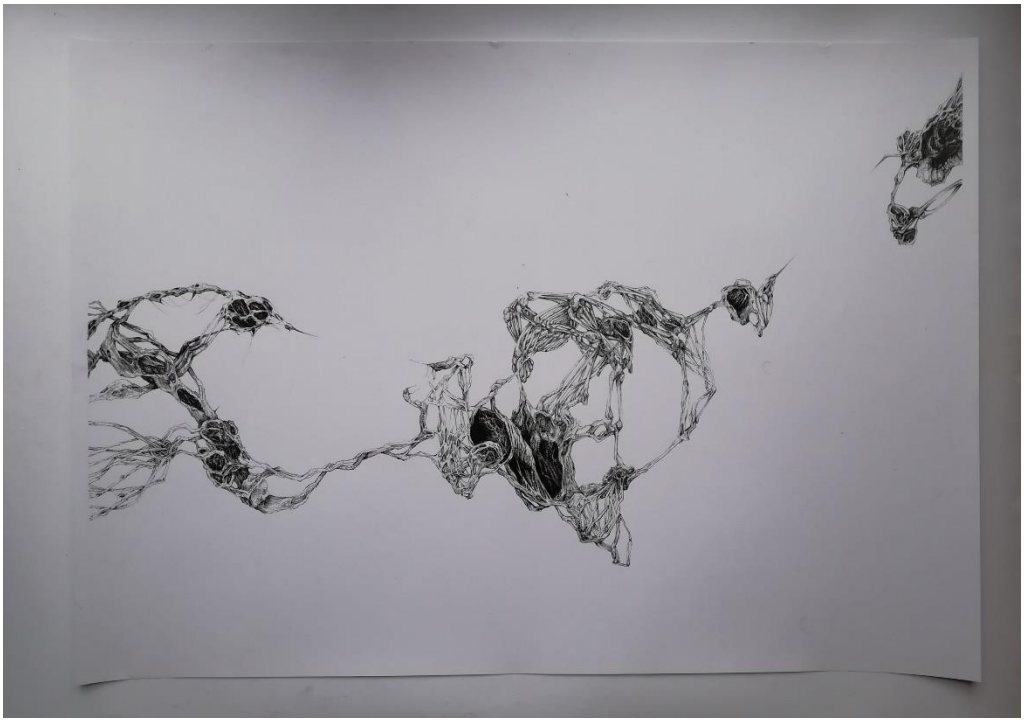
Davor Vrankić-Umjetnik, čiji rad me uvijek iznova fascinira, izložio je radove pod nazivom ''Obećavam ti čudo'' izabrane iz sedam ciklusa koji se zasnivaju na principu ''Cadavre exquis'' gdje su rubni krajevi crteža također i polazište drugog, te se svaki dio poliptiha može zamijeniti/povezati s drugim, a pritom je neovisan o njemu. Imala sam čast i prisustvovati predavanju koje je održao na Umjetničkoj Akademiji u Osijeku i tada sam imala priliku i uživo vidjeti poliptihe i način na koji se mogu slagati te nanovo tvoriti sliku.

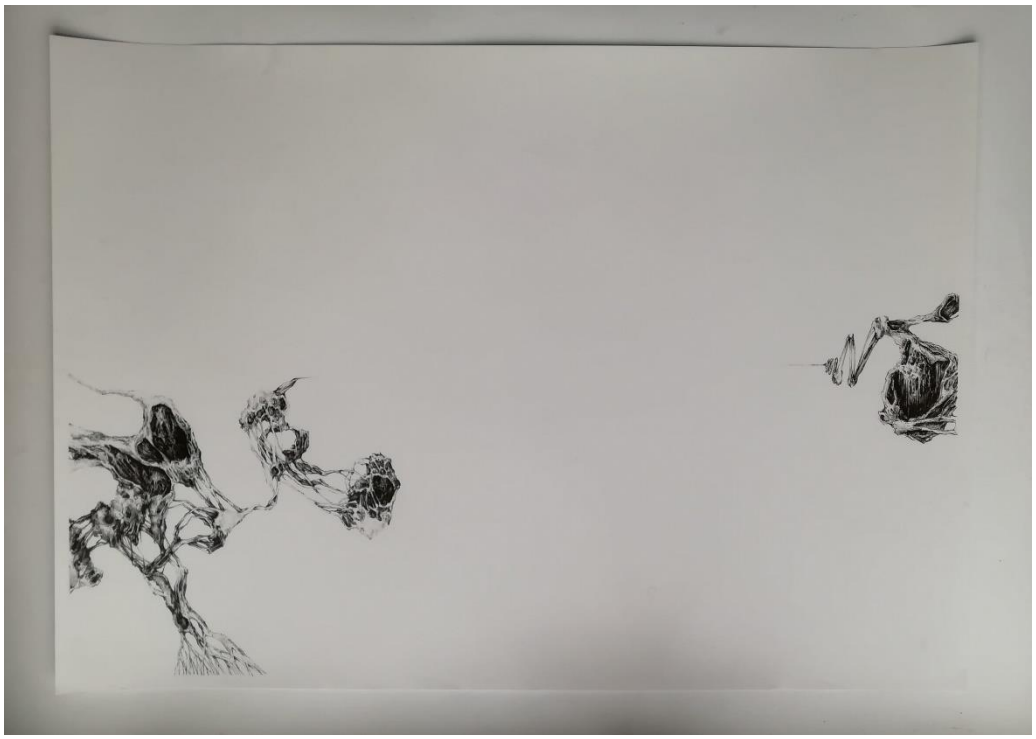
Wai Pong Yu- Kineski suvremeni umjetnik, Diplomirao 2006. na Sveučilištu u Hong Kong-u. Koristi tehniku kemijske olovke na papiru i radi linearne apstraktne crteže inspirirane prirodom. Stil ovog suvremenog umjetnika asocirao me je na moj stil I tehniku izražavanja jer također koristi kemijsku olovku i veliku pozornost pridaje detaljima.

3. IZVEDBA ZAVRŠNOG RADA

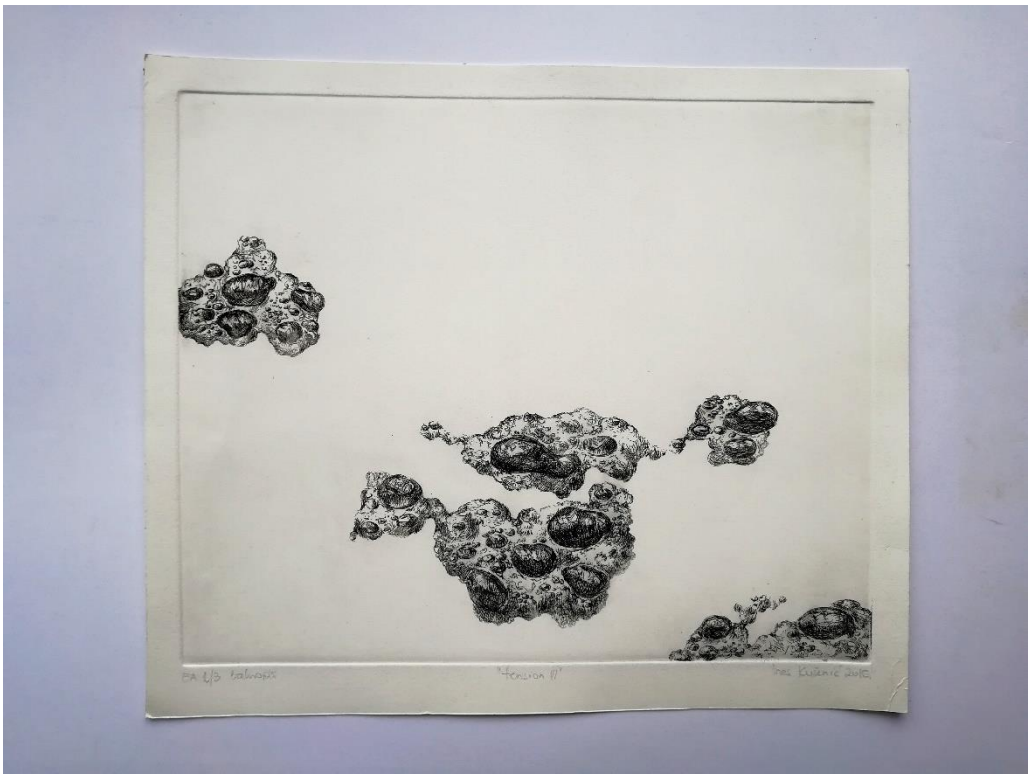
Kemijska olovka, crtačka tehnika koja se svojom prirodom pokazala kao adekvatan izbor za postizanje pomalo nervoznog i nekontroliranog širenja i raspršivanja konturnih i strukturnih linija koje su u mojim radovima preuzele glavnu ulogu, omogućila mi je da stvorim spontane organske oblike i forme raspadnute materije koju nalazimo u prirodi. Za crteže su mi poslužile crne kemijske olovke različitih debljina, od 0.05 do 0.8. i njima sam postizala, kako fine i meke tonove, tako i oštre kontraste, dubinu te tamne tonove. Da bih postigla najsvijetlije obrisne linije i tonove minimalno sam i pod manjim kutem pritisnula kemijsku (rapidograf) o papir, tek toliko da iza nje ne ostane prejak trag. Linije na nekim dijelovima izostaju i nisu posve kontinuirane i ujednačene nego se ponašaju u skladu sa svijetlom i sjenom i pomalo podsjećaju na dječje šaranje stvarajući šumove na pojedinim dijelovima.Kao podlogu crtežima koristila sam čiste bijele hamere i nisam u potpunosti ispunjavala formate što je bila početna namjera jer bi takav princip doveo do prevelikog zasićenja i pretrpanosti što je suprotnost oslobođenju, tj. pročišćavanju forme i odmaku od pretjeranog gomilanja svega nepotrebnog (horror vacui, kenofobija- strah od praznog prostora). Na crtežima prevladava bijela površina (unatoč tome crteži djeluju dosta tmurno i neurotično) koja je također bitan dio kompozicije, poput fragmenata u raspadajućem stanju koji su neravnomjerno raspoređeni i razbacani po formatima te djeluju kao da lebde, kreću se i nadovezuju jedan na drugi nitima koje se u jednom trenutku gube i postaju nevidljive. Ti fragmenti u jednom trenutku počinju djelovati kao da polako počinju iščezavati, naizgled se prekidaju ili postaju previše kompleksni. Iako izgledaju kao da su u beštežinskom stanju, djeluju teško i zasićeno, a sami crteži djeluju dosta sumorno jer su prisutne samo akromatske vrijednosti, a privid tonova postignut je zgušnjavanjem crnih linija. Poseban naglasak je na napetosti forme i oblika koja se proteže kroz sve radove i tako izaziva osjećaj nemira i neizvjesnosti kod promatrača. Niti kojima su fragmenti vezani su tanke linije koje su nagovještaj napetosti-rezultata osobnog unutarnjeg nemira i kaosa i premda izgledaju kao da su nestale, one su još uvijek tu i odaju dojam kao da će se svakog trenutka prekinuti. Kompozicija pojedinačnog rada nije zatvorena iako on može funkcionirati zasebno te pritom navesti promatrača da si postavi pitanje što bi se moglo dogoditi izvan formata. Na način na koji niti povezuju organičke nakupine mogu se ulančavati i formati hamera, tj. njihovi se rubni dijelovi mogu nastaviti jedan na drugi kako bi se stvorila veća cjelina i na taj način mogu funkcionirati poput poliptiha. Neki od radova rađeni su u tehnici

dubokog tiska bakropisa na fabriano papiru. Za izradu matrice koristila sam cinčanu ploču koju sam prethodno morala pripremiti da bih na njoj mogla izvesti crtež. Nakon rezanja cinčane pločice bilo je potrebno brusnim papirima različite granulacije ispolirati matricu te pomoću turpije i šabera obraditi fasete do željene glatkoće da rubovi ne bi bili oštri. Ploču sam polirala purol pastom da bih skinula svu nečistoću te masnoće. Na pripremljenu ploču nanijela sam sloj grunda, a kad je matrica spremna za rad u nju sam tankom iglom gravirala crtež koji će se nakon jetkanja otiskivati na fabriano koji se prethodo natapa u vodi. Prije jetkanja poleđinu sam zaštitila ljepljivom trakom kako se matrica ne bi oštetila, a nakon tretiranja u kiselini ploču sam oprala, a sloj grunda uklonila razrjeđivačem. Prije otiskivanja matrice kožnim tuferom nanijela sam boju na matricu te višak uklanjala dlanom. Po završetku nanošenja grafičke boje na fabriano kojeg sam lagano posušila novinskim papirom matrica je bila spremna za otiskivanje pomoću grafičke preše.

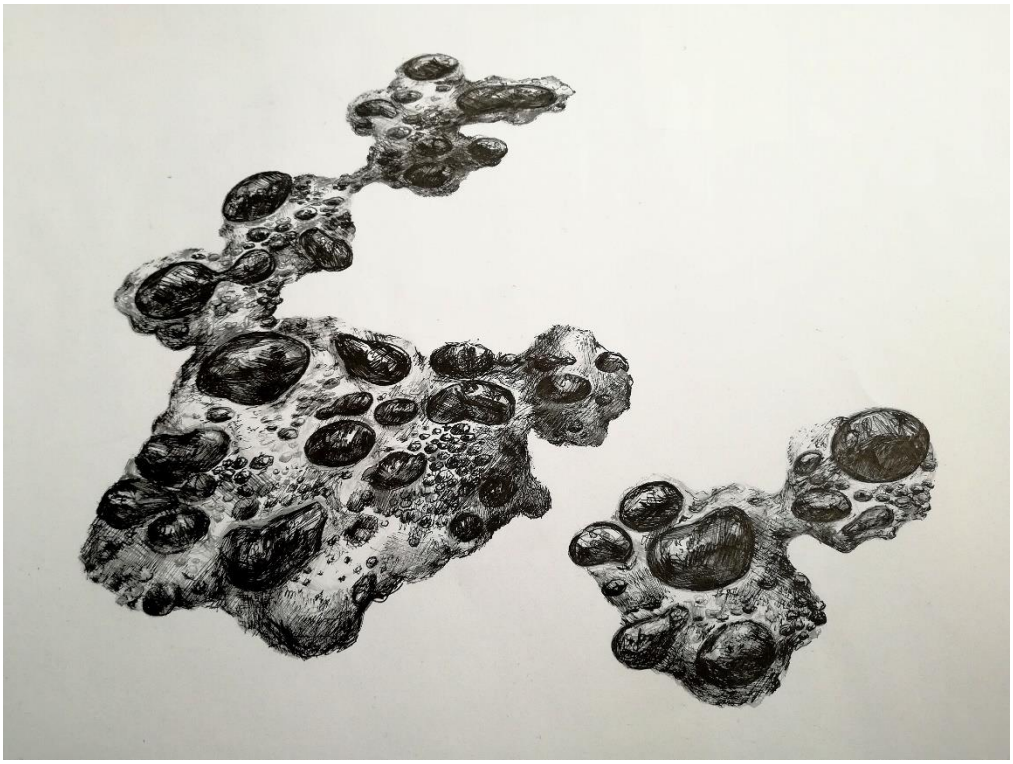

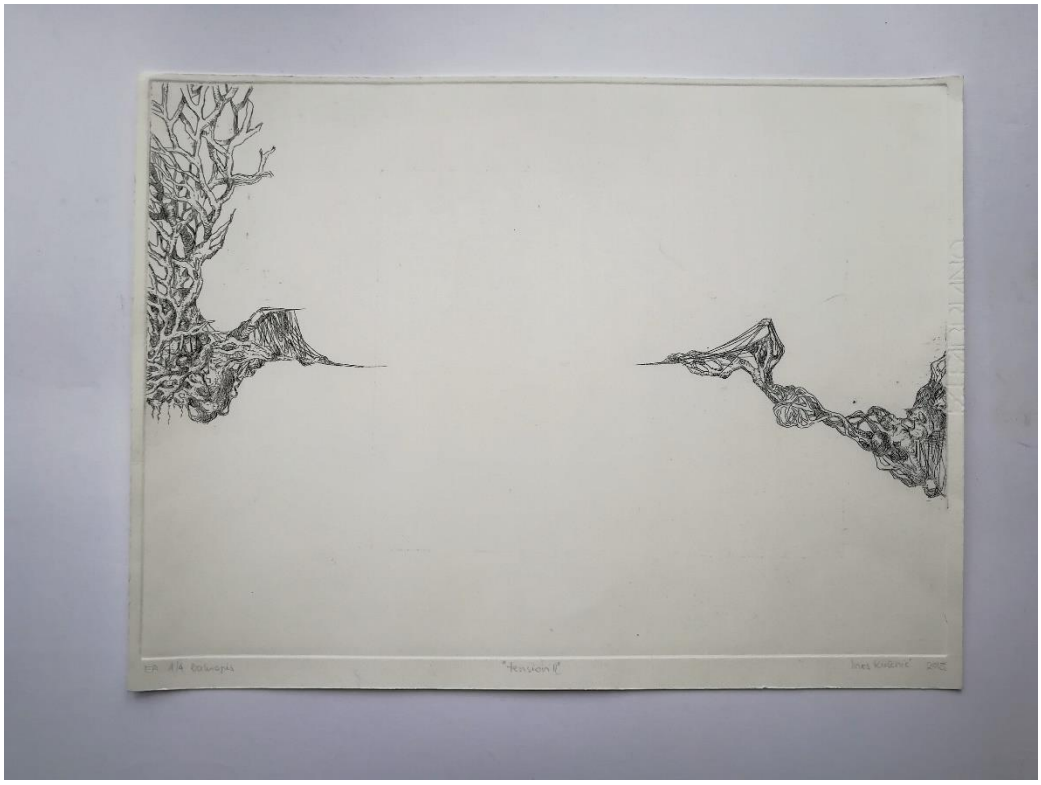

EA 1/3 kalvografi
'tension II'
Ines Kuzenić 2015

EA 5/7 kalvografi
'tension I'
Ines Kuzenić 2015

4. ZAKLJUČAK

Proces izrade crteža za mene je bio kreativni oslonac, bijeg i potreba kojom sam svoje emocije htjela izraziti na najiskreniji način, bez opterećivanja bespotrebnim stvarima. Iz tog razloga nastojala sam izbjeći figuraciju i smatram da mi je sama crtačka tehnika omogućila da se izrazim na, po mom mišljenju, najadekvatniji način. Želim se i dalje razvijati u ovom smjeru te istraživati sve mogućnosti crtačkih tehnika poput kemijske olovke, tuša, rapidografa i sl. te isprobati rad na većim formatima. Također sam naučila mnogo toga što mogu primijeniti u izradi skica za tetovaže i samoj tehnici tetoviranja.

5. SAŽETAK RADA

U praktičnom dijelu završnog rada su crteži za koje sam koristila crne rapidografe različitih debljina, te tehnikom bakropisa. Radovi su rađeni na različitim formatima bijelog hamera i na njima prevladava bijelina po kojoj ‘lebde’ fragmenti. Primarna zamisao je da se hameri spajaju i tvore veću cjelinu i funkcioniraju poput poliptiha. U pismenom dijelu bavila sam se psihološkom problematikom i idejom koja me vodila tijekom nastanka praktičnog dijela završnog rada.

KLJUČNE RIJEČI: #tension #organicabstraction #rapidograph #tattoo #pain #fragments #nature

6. LITERATURA

Knjige:

Jerabek, D. , (2008.) Zidovi od magle, Teledisk d.o.o.

Web:

www.msu.hr

Santiago-sierra.com

www.umjetnički -paviljon.hr.

waipongyu.com